

Martin Pedanik

Mees lava taga

Man Behind the Scenes

14.03.–1.06.2025

Martin Pedanik

Mees lava taga

Man Behind the Scenes

14.03.–1.06.2025

Kuraator / Curator:

Sandra Nuut

Graafiline disainer / Graphic designer:

Martin Pedanik

Näituse kujundajad / Exhibition designers:

Merilin Kaup, Mari Möldre

Näituse meeskond / Exhibition team:

Helen Adamson, Katharina Kala, Kristi Paap,

Ketli Tiitsar, Toomas Übner

Keeletoimetaja / Language editor:

Hille Saluäär

Tõlked / English translations:

Refiner Translations

Näituse produktsioon / Exhibition production:

BART.EE

Tänane:

Arhitektuurikeskus, Eesti Arhitektuurimuuseum,
Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum,
Eesti Kunstiakadeemia arhitektuuriteaduskond,
Eesti Riigiarhiiv, Eesti Rahvusringhääling,
Oleg Hartsenko, Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus,
Arne Maasik, Erkki Sivonen, Pärnel Tall
(Tallinna Linnateater), Andreas Trossek,
Tõnu Tunnel, Märt Väljataga.

With thanks to:

the Contemporary Art Museum of Estonia,
Estonian Centre for Architecture,
Estonian Centre for Contemporary Art,
Estonian Museum of Architecture,
Estonian National Archives, Faculty of
Architecture at the Estonian Academy
of Arts, Estonian Public Broadcasting,
Oleg Hartsenko, Arne Maasik, Pärnel Tall
(Tallinn City Theatre), Andreas Trossek,
Tõnu Tunnel and Märt Väljataga.

„Martin Pedanik. Mees lava taga“ on Martin Pedaniku disainitöid ja -praktikat käsitlev isikunäitus. Esimene sissevaade tema kolme kümnendi pikkusesse disaineriellu toob nähtavale Pedaniku tegevuse graafilise disainerina eriilmelistes loomevaldkondades.

Näitus koondab valikut trükitud materjale, nagu plakatid, trükised, raamatud, voldikud, flaietid, vinüüliümbrised, ajalehed ja muu. Pedaniku töödes kordub ornament – nullindate alguses loodud jõllitavate silmadega geomeetiline tegelane Kizoo, kelle kujutis areneb ja võtab eri materjalides üha uusi vorme. Väljapanekus on kokku toodud nii visuaalselt külluslikud kui ka redutseeritud keelega koostööprojektid, mis on jaotatud mõtteliselt viieks osaks. Siin on grupeeritud tööd kunsti, arhitektuuri ja teatri valdkonna ning eri sfääre koondavate mustrite ja Kizoo maailma alla.

Pedanik alustas graafilise disainiga 1990. aastate keskel ja on oma töödega mitmeski mõttes sild loomeelu eri maailmade vahel. Näitusel saab näha kujundusi kirjastusele Terra Nova Press, Louis Kahni Eesti projektidele, teatrile NO99, Kaasaegse Kunsti Eesti Keskusele, Tallinna Kunstihoonele, Eesti Kunstimuuseumile, muusikaürituste sarjale Bashment, ajalehele Sirp, ajakirjadele KUNST.ee, Ehituskunst jpm.

“Martin Pedanik: Man Behind the Scenes“ is a solo exhibition exploring Pedanik’s design work and practice. Offering an insight into his three-decade career, the exhibition looks at Pedanik’s work as a graphic designer across various creative fields.

The exhibition brings together a selection of printed materials, including posters, publications, books, brochures, flyers, vinyl sleeves and newspapers. A recurring element in Pedanik’s work is ornamentation – particularly Kizoo, a geometric figure with staring eyes, created in the early 2000s. Kizoo’s image continues to evolve, taking on new forms across different materials. The exhibition display presents both visually rich and more reductive projects, divided into five thematic sections. The works are grouped under the fields of art, architecture, and theatre, alongside geometric patterns and Kizoo motifs, both of which bring together work from different spheres.

Pedanik began working in graphic design in the mid-1990s and, in many ways, acts as a bridge between different spheres of creative life. The exhibition features designs for Terra Nova Press, the Louis Kahn Estonia projects, Theatre NO99, the Estonian Centre for Contemporary Art, Tallinn Art Hall, the Art Museum of Estonia, the Bashment music event series, the newspaper *Sirp*, and the magazines *KUNST.ee*, *Ehituskunst*, among others.

Kunstnik-disainer

Sandra Nuut

Graafiline disainer Martin Pedanik on sündinud kunstnike perre.¹ Nii on Pedanik olnud seotud kunstiringkondadega ja näituste ülespanekutega juba noorest east. Ta lõpetas graafika eriala Eesti Kunstiakadeemias 1997. aastal ning tegi oma esimesi kujundustöid juba üliõpilasena. Graafilise disaini töid hakkas ta tegema suurte muutuste ajal, 1990. aastate keskel ebakindla majandusega noores riigis.

Pedaniku esmane ambitsioon oli tegutseda kunstnikuna, kuigi peaaegu alati on ta töötanud paralleelselt vabakutselise graafilise disainerina kultuurisfääris. Esimesed isikunäitused pani ta üles juba õpingute ajal. Näitusel „Eo rus“ (1995) Mustpeade majas esitles ta leidnegatiivide põhjal loodud fotosid.² Järgmisel aastal pani ta samas galeriis kokku kriitilise kunstiajaloo tootmist kommenteeriva näituse „Tootmine“ (1996).³

Pedanik kuulus kunstnike kollektiivi, kes olid seotud 1995. aastal moodustunud tudengite rühmitusega [‘mobil] galerii, mis sai alguse Tallinna Kunstiülikoolis Peeter Linnapi veetud fotokeskusest.⁴ Aktiivselt on ta olnud kaasatud kohalikel ja rahvusvahelistel grupinäitustel, nagu Sorosi Kaasaegse Kunsti Eesti Keskuse poolt Rotermanni Soolalaos korraldatud aastanäitus „Interstanding 2“ (1999) või VI rahvusvaheline *performance*’i ja eksperimentaalkunsti festival Peterburis (2006). Nullindatel tegeles Pedanik oma kunstiloomes ja näitustel peamiselt Kizoo kujutisega.

Kunstiülikooli vabade kunstide alal lõpetanuna on Pedanik disainis palju õppinud omal käel. Graafikaõpingute ajal leidis ta kunstiakadeemia

teadetetahvliilt kuulutuse, kus ajaleht Rahva Häääl otsis kujundajat. See oli esimene töö, kus ta õppis kasutama kujundusprogramme, nagu näiteks Quark XPress. Varem raamatukujundussuunitluse poolest tuntud graafikaosakonnast oli 1990. aastate keskpaigaks järel pigem klassikaline õpe. Pedanik koges „aegade kokkupõrget“ – kui graafikaosakonnas tegutsesid aastakümneid töötanud õppejõud, edenes väljaspool kooli „reegliteta“ reklaamimaailm.⁵ Pedanik sisenes graafilise disaini valdkonda üleminekuajal, kui suurkujud nagu Jüri Kaarma ja Andres Tali olid mõnda aega tegutsenud, graafilise disaini hariduses ei olnud veel reformi toimunud ning välismaal (nt Hollandis) õppinud noored polnud veel väljale jõudnud. Varem tähtsaks peetud käeliste oskuste asemel muutus keskseks arvutiprogrammide tundmine.

Õpingute järel, 1997. aastal, asutas Pedanik Eesti ühe esimese disainibüroo Labor, kus tegi eri aegadel koostööd Martin Rästa, Pärtel Eelma ja Adam Kaarmaga. Esimesel seitsmel tegevusaastal tegi Labor muu hulgas reklaamitöid. Täna tegutseb Pedanik Labori nime all üksinda. 1990. aastate teises pooles tellis Pedanikult kujundustöid Sorosi Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus. 2001. aastal kujundas ta kunstnike Ene-Liis Semperi ja Marko Laimre Eesti paviljoni 49. Veneetsia biennaali materjalid (pilt 1). Kümnendivahetusse jääb ka koostöö algus kuraator Anders Härmi ja kunstikriitik Hanno Soansiga ning nende vastuolulise näituse „Young British Art“ (2001) (pilt 2) materjalide kujundamine. Just tolle aja töödes näeb Pedanikku eksperimenteerimas kompositsiooni dekonstrueerimise ja tüpograafiaga arvutiajastul avanenud efektide võimalusi rakendades. Põnev on jälgida, kuidas algusaastate töödes katsetas disainer pungist lähtuvaid trende, kuid lõi ise üsna kiirelt piirangud, milles sees ja ümber edaspidi toimetada.

Noore ja paindliku disainerina oli Pedanik nõutud kujundaja. Ta lõi nullindate alguses uue visuaalse identiteedi mitmele institutsioonile, nagu Tallinna Kunstihoone (2003) (pilt 3), Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseum (2004), Eesti Disainerite Liit (2004) jt. Niisamuti esindas ta Eestit graafilise disainerina, kui Holland

1 Martin Pedaniku isa on maalikunstnik Urmas Pedanik, kes oli Kunstifondi rändnäituste direktor (1973–74) ja Kunstnike Liidu loomingukseltsiooni juhataja aastast 1974. Ema Inna Pedanik on lõpetanud Eesti Riikliku Kunstiinstituudi moekunsti eriala ning osalenud näitustel maalikunstniku ja illustraatorina. Kasuema Mare Pedanik on töötanud Sorosi Kaasaegse Kunsti Keskuses ja on Kumu auditooriumi programmijuht.

2 Ilona Martson, Vanad fotod: Martin Pedanik. – Päevaleht, 28. märts 1995, lk 10.

3 Ants Juske, Kunstiajaloo tootmine. – Eesti Päevaleht, 18. aprill 1996, lk 7.

4 Marie Vellevoog, Postkoloniaalne situatsioon eesti 1990. aastate kunstis [‘mobil] galerii näitel. Magistritöö. Eesti Kunstiakadeemia, 2014, lk 40.

5 Vestlus Martin Pedanikuga, september 2024. Salvestis autori valduses.

peatse Euroopa Liidu Nõukogu eesistujana pani 2004. aastal kokku disainerite tiimi Euroopa Liiduga liituvatest riikidest. Osana kollektiivist kujundas ta Hollandi kultuuriprogrammi materjale ja trükist „thinkingforward“.

Pedaniku kujunduskoostööd on sageli pikaajalise iseloomuga. 90ndatel keskel sai alguse koostöö arhitekt Kalle Vellevo ja arhitektuurikirjastusega Solness. Nullindatesse jäävad projektid kunsti ja muusika vallas Aivar Tõnso, Andres Lõo ja Rainer Jancisega. Täna seni teeb Pedanik ühisprojekte fotograaf Arne Maasikuga, kelle mahukas trükis „Arne Maasik. Fotod 1994–2007“ sündis nende koostöös 2007. aastal.

Läbi aastate on Pedanik teinud Ringo Ringvee ja Tarrvi Laamaanni veetud muusikaürituse sarja Bashment flaiereid ja plakateid (2000–2016) (pilt 4). Neil materjalidel hakkas elama ja kujunema Pedaniku loodud geomeetiline silmadega kujund, mida autor kutsus Kizooks. Pedanik on olnud seotud teatriga N099 ja selle juhtide Ene-Liis Semperi ja Tiit Ojasooga. Ta on kujundanud kõikide N099 lavastuste ja projektide materjalid ajavahemikus 2005–2018. Teatri N099 ajaleht Tsoon, programmiraamatud, plakatid jm olid enamasti mustvalged. Viimastele lõi disainer matriitsi: fotod (lavastuse proovist) on üle lehe ja kiri Helveticas joondatud keskele (pilt 5). N099 visuaalsete materjalide puhul on väljatöötatud formaadist välja astunud vaid eriprojektide puhul. Nende hulka kuuluvad suurprojektid nagu Põhuteater (2011) (pilt 6) ja lavastus „Ühtne Eesti suurkogu“ (2010). Samuti lõi Pedanik graafilised lahendused Ene-Liis Semperi ja Tiit Ojasoo veetud Draamateatri ja ERSO suurprojektile „Macbeth“ (2023) (pilt 7).

Ornament

Pedaniku loodud ümmargusi jõllitavate silmadega geomeetrilisi kujutisi on Tõnu Kaalep nimetanud ohtlikeks nunnudeks⁶ ja Anu Allas on esile toonud paralleele idamaade, Aasia kino ja Jaapani koomiksritega.⁷ Mõlemad toovad välja, et olevused on tuttavad muusikaürituse sarja Bashment flaiieritelt. Allas leiab, et kunstiajaloolises plaanis võib luua seoseid op- ja popkunstiga, aga siin on ka lõpuni ütlemata jätmist, süüdimatust ja tähendussetust.⁸ Kui Kizoo ilmub esmalt flaiieritel, siis hiljem ning paralleelselt on sama kujundi edasiarendused teistes kujundustöodes. Kizood esinevad ajakirja KUNST.ee lisas Blur (2002), muusikafestivali „Hea uus heli“ materjalides, näitusel „Empty Spaces and Their Occupants“ (2006), kus kujundist sai jonnipunnilik *ready-made*, Anders Härmi trükise „Semionaudi päevaraamatu“ (2009) kaanel, David Rothenbergi CD-plaatide kaanekujundustel ning kirjastuse Terra Nova Press raamatul. Kizoo kujund on leidnud koha ka N099 lavastuste „Ühtne Eesti suurkogu“ (2010), „The Rise and Fall of Estonia“ (2011), „Savisaar“ (2014), „Pööriöö uni“ (2016, koostöö ERSO ja Eesti Kontserdiga), Eesti Filharmoonia kammerkoori Rudolf Tobiase oratooriumi „Joonas“, suurprojekti „Macbeth“ (2023) ja Mart Kase lavastuse „Eesti ajalugu“ (2015) plakatitel, kultuurilehe Sirp kaanel jm.

Kizoo kujundi üks mastaapsemaid lahendusi on Eesti Vabariik 100 vastuvõtu kätlemisruumi sein Eesti Rahva Muuseumis (2018). Lisaks Kizoole on Pedanik loonud ja kasutanud oma kujundustes nii mustvalgeid kui ka värvilisi mustreid. Need on geomeetriliste elementide kordused, vahel silme ees virvendavad pinnad, millega ta ajalehe kaane, flaiieri pinna, baarileti või vinüülkaane osaliselt või täielikult on katnud. Kizooga sarnaselt ei tunne muster valdkonna või koostööpartneri piire, vaid liigub projektide vahel arenedes disaineri suunamisel isepäi.

6 Tõnu Kaalep, Nunnususe ähvardav hää. Martin Pedaniku golemid. – Vikerkaar 2005, nr 10-11, lk 81.

7 Anu Allas, FF / REW: Ole ja Pedanik. – Sirp, 9. september 2005.

8 *Ibid.*

Tüpopraafiast

Oma 1997. aastal kultuurilehe Sirp maketi kujunduse kohta ütleb Pedanik, et tüpopraafiast ei teadnud ta tollal midagi. Ajalehe kujundus sündis tema esteetilise nägemuse järgi ning hiljem hakkas see teiste disainerite käe all oma elu elama.⁹ Aastaid hiljem, 2021. aastal, kirjutab graafiline disainer Ivar Sakk Haapsalu graafilise disaini festivali arvustuses, et Pedaniku N099 plakatitelt tuttav Helvetica on ära kulunud ning disainer on „sisenenud ettevaatliku huviga kirjatüüpide džunglisse“.¹⁰ Võib-olla ettevaatlikult, kuid lisaks kirjatüüpide mitmekesisusele tema hilisemates töodes on Pedanik loonud 2018. aastal Eesti päritolu Ameerika arhitekti Louis Kahni pärandit uurivale projektile eraldi pealkirjafondi KAHN. Bold. Kirjatüüp on prototüüp, millega disainer jätkuvalt tegeleb. Viimast kasutab Pedanik eelkõige arhitektiga seotud trükiste ja näitusematerjalide kujundamisel ([pilt 8](#)).

Pedanik on öelnud, et oma töodes püüab ta alati leida üldistust, abstraktsust, luua head kompositsiooni minimalistlike vahenditega. Pedaniku kujundid on ühest küljest tabavad, tõmbavad tähelepanu ja teisest küljest on need mitte midagi otse ütlevad elemendid ja tegelased. Tema plakateid võib vaadata kui teoseid linnaruumis, mis ei pruugi meile teatrilavastusest või oratooriumist otsest pilti anda, kuid jäävad kummitama efektsete kujutistega.

Martin Pedanik (1974) on vabakutseline graafiline disainer, kes tegutseb peamiselt kultuurisfääris. Ta lõpetas Eesti Kunstiakadeemia graafika eriala 1997. Samal aastal asutas ta tänaseni tegutseva disainibüroo Labor. Tema esimesed koostööpartnerid olid Sorosi Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus, Hansapanga galerii, Solnessi Arhitektuurikirjastus. 2004. aastal oli Pedanik kaasatud Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Hollandi kultuuriprogrammi materjalide ja trükise „thinkingforward“ kujundustiimi. Ta on olnud teatri N099 graafiline disainer kogu selle tegevuse vältel 2005–2018. Pedaniku disainitöodes kordub ja muundub kujutis, mida autor kutsub Kizooks. Kizoo esineb muusikaürituse Bashment flaiieritel (2000–2016). Alates 2007. aastast on tema pikaajaline koostööpartner fotograaf Arne Maasik. Mitmeid kujundustöid on ta teinud filosoofi ja muusiku David Rothenbergi projektidele. Pedanik on kujundanud arhitekt Kalle Vellevo koostööprojektide materjale ning on osalenud Veneetsia arhitektuuri biennaalil projektides „100 MAJA/HOUSES“ (2010) ja „Plats! Väarikas kahanemine“ (2021). Kunstivaldkonnas on Pedanik olnud kuraator Anders Härmi mitme projekti kujundaja. Üheks mastaapsemaks projektiks viimastel aastatel on Eesti Kommunismiohvrite Memoriaali kirjade ja pindade kujundamine (2018). Pedaniku plakatid on olnud väljas kohalikel ja rahvusvahelistel grupinäitustel. Ta on pälvinud 2006. aastal kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali aastapreemia N099 teatri materjalide graafiliste lahenduste ja Bashmenti klubigraafika eest. 2008. aastal tunnustas New Yorgis tegutsev platvorm All About Jazz Pedaniku loodud kaanekujundust David Rothenbergi albumile „Whale Music“. Muu hulgas on tema plakatid valitud mitmel korral läbi aastate Haapsalu graafilise disaini festivalil parimate sekka ja 2019. aastal pälvis Pedanik teatrifestivalil „Draama“ tunnustuse teatri N099 plakati eest. Ta on kujundustöid teinud Louis Kahni uurimisega tegelevatele Eesti projektidele, Tallinna Teletornile, Eesti Filharmoonia Kammerkoorile, EKKMile, Tallinna Kunstihoonele, Eesti Kunstimuuseumile, Kultuuriministeeriumile, Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumile, ajalehele Sirp, ajakirjadele KUNST.ee, Ehituskunst jt.

9 Vestlus Martin Pedanikuga.

10 Ivar Sakk, Vana hea plakat elab. – Sirp, 18. juuni 2021.

1

Trükis „Ene-Liis Semper. Marko Laimre. 49. rahvusvaheline Veneetsia kunstibiennaal 10.06–4.11.2001“, 2001. Komissar: Sirje Helme, tekstid: Heie Treier, Anders Härm, tõlkijad: Krista Kaer, Tiina Laats, kujundaja: Martin Pedanik (LABOR), väljaandja: Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus.

Publication: *Ene-Liis Semper. Marko Laimre. 49th International Venice Art Biennale 10.06–4.11.2001*, 2001. Commissioner: Sirje Helme; texts: Heie Treier, Anders Härm; translators: Krista Kaer, Tiina Laats; designer: Martin Pedanik (LABOR); publisher: Estonian Centre for Contemporary Art.

2

Näituse „Young British Art“ voldik, 2001. Kuraatorid: Anders Härm, Kiwa, Hanno Soans, kujundaja: Martin Pedanik.

Brochure for the exhibition “Young British Art”, 2001. Curators: Anders Härm, Kiwa, Hanno Soans; designer: Martin Pedanik.

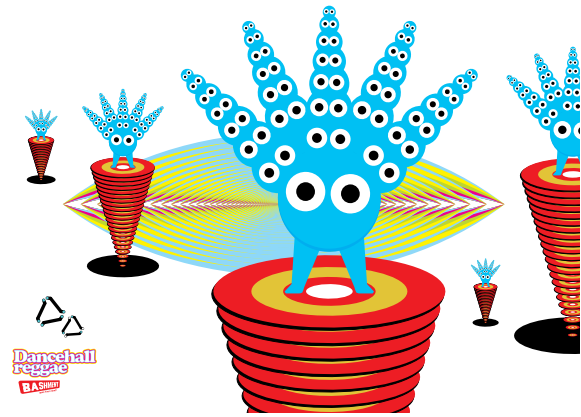
3

Logo Tallinna Kunstihoonele, 2003.

Logo for Tallinn Art Hall, 2003.

4

Muusikaürituste sarja Bashment flaier, 2004.

Flyer for the music event series Bashment, 2004.

5

Teater N099 plakat lavastusele „Kodumaa karjed“, 2015. Laval: Jaak Prints, tööühm: Eero Epner, Hendrik Kaljujärv, Kaarel Oja, kujundaja: Martin Pedanik.

Poster for the Theatre N099 production “Screams of Fatherland” (Kodumaa karjed), 2015. Cast: Jaak Prints; working group: Eero Epner, Hendrik Kaljujärv, Kaarel Oja; designer: Martin Pedanik.

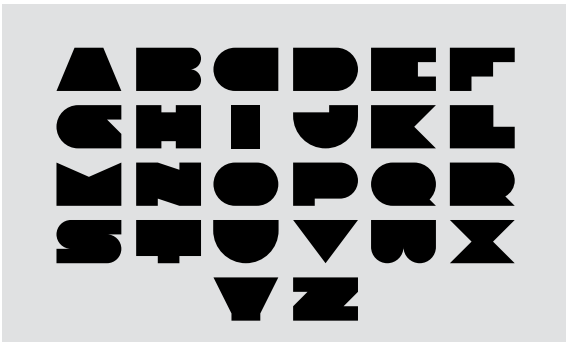
6

Teater N099
Põhuteatri vaade,
2011. Fotograaf:
Arne Maasik.

View of the N099
Straw Theatre, 2011.
Photographer:
Arne Maasik.

8

Kirjatüüp
KAHN. Bold, 2018.

Typeface:
KAHN. Bold, 2018.

7

Draamateatri ja
ERSO ühisprojekti
„Macbeth” plakat,
2023. Autor: William
Shakespeare,
lavastajad: Ene-Liis
Semper, Tiit Ojasoo,
dirigent: Olari Elts,
kujundaja: Martin
Pedanik.

Poster for the joint
production “Macbeth”
by the Estonian Drama
Theatre and the
Estonian National
Symphony Orchestra,
2023. Author:
William Shakespeare;
directors: Ene-
Liis Semper, Tiit
Ojasoo; conductor:
Olari Elts; designer:
Martin Pedanik.

Artist-Designer

Sandra Nuut

Graphic designer Martin Pedanik was born into a family of artists.¹ This background meant he was involved in art circles and exhibition setups from a young age. He graduated in graphic art from the Estonian Academy of Arts in 1997 and began his first design projects while still a student. His career in graphic design took shape in the mid-1990s – a time of great change in Estonia, when the young state was grappling with economic uncertainty.

Pedanik's initial ambition was to work as an artist, though he has almost always operated in parallel as a freelance graphic designer in the cultural sector. His first solo exhibitions took place while he was still studying. In 1995, he presented "Eo rus" at Tallinn's House of the Blackheads, showing photographs created from found negatives.² The following year, in the same gallery, he staged "Production" (Tootmine, 1996), a critical commentary on the production of art history.³

Pedanik was part of an artists' collective linked to the student group [mobil] gallery, formed in 1995 at Tallinn Art University out of a photography centre led by Peeter Linnap.⁴ He has actively participated in both local and international group exhibitions, including "Interstanding 2" (1999), the annual show organised by the Soros Center for Contemporary Arts Estonia at the Rotermann Salt Storage, and the VI International Performance and Experimental Art Festival in Saint Petersburg (2006). In the 2000s, Pedanik's artistic practice and exhibitions were primarily focused on the development of the Kizoo figure.

Having graduated in fine arts, Pedanik was largely self-taught in graphic design. During his graphic art studies, he came across a notice on the Academy's bulletin board – *Rahva Hääl* newspaper was looking for a designer. This became his first job using digital design software, such as QuarkXPress. By the mid-1990s, the graphic art department – once known for book design – had shifted towards a more classical approach. Pedanik experienced a clash of eras: within the university, he was taught by professors who had been in the field for decades, while beyond its walls, a fast-moving and unregulated advertising industry was reshaping the landscape.⁵ He entered graphic design at a transitional moment – after established figures like Jüri Kaarma and Andres Tali had already made their mark, but before major reforms in design education or the emergence of a new generation of Estonian designers trained abroad, such as in the Netherlands. The focus shifted from traditional skills to mastering digital design tools.

After graduating in 1997, Pedanik co-founded one of Estonia's first design studios, Labor, collaborating at various times with Martin Rästa, Pärtel Eelma and Adam Kaarma. During its first seven years, Labor also worked in advertising. Today, Pedanik operates under the Labor name as an independent designer. In the late 1990s, he received commissions from the Soros Center for Contemporary Arts Estonia. In 2001, he designed the materials for the Estonian Pavilion at the 49th Venice Biennale, which featured artists Ene-Liis Semper and Marko Laimre ([Image 1](#)). Around the same time, he began working with curator Anders Härm and art critic Hanno Soans, designing materials for their controversial exhibition "Young British Art" (2001) ([Image 2](#)). These early projects reveal Pedanik experimenting with composition, deconstruction and typographic effects enabled by digital tools. Looking at his early works, one can see how he initially embraced punk-inspired trends before establishing his own framework, within which he continued to evolve.

As a young and adaptable designer, Pedanik was in high demand. In the early 2000s, he created new visual identities for several institutions, including Tallinn Art Hall (2003) ([Image 3](#)),

1 Martin Pedanik's father, Urmas Pedanik, is a painter who served as director of the Estonian SSR Art Fund's travelling exhibitions (1973–74) and head of the Artists' Association's creative section from 1974. His mother, Inna Pedanik, graduated from the State Art Institute of the Estonian SSR in fashion design and has exhibited as a painter and illustrator. His stepmother, Mare Pedanik, has worked at the Soros Center for Contemporary Arts and is the programme manager of the Kumu auditorium.

2 Ilona Martson, "Vanad fotod: Martin Pedanik" – *Päevaleht*, 28 March 1995, p. 10.

3 Ants Juske, "Kunstiajaloo tootmine" – *Eesti Päevaleht*, 18 April 1996, p. 7.

4 Marie Vellevoog, "Postkoloniaalne situatsioon eesti 1990. aastate kunstis [mobil] galerii näitel. Masters thesis. Estonian Academy of Arts, 2014, p. 40.

5 Conversation with Martin Pedanik, September 2024. Recording in the author's possession.

the Estonian Museum of Applied Art and Design (2004), and the Estonian Association of Designers (2004). He also represented Estonia as a graphic designer in 2004, when the Netherlands, in preparation for its Presidency of the Council of the European Union, assembled a team of designers from EU accession states. As part of this group, he worked on materials for the Netherlands' cultural programme and co-designed the publication *thinkingforward*.

Pedanik's collaborations are often long-term. In the mid-1990s, he began working with architect Kalle Vellevoog and the architecture publisher Solness. The 2000s saw projects in art and music with Aivar Tõnso, Andres Lõo and Rainer Jancis. He continues to collaborate with photographer Arne Maasik, with whom he produced the extensive publication *Arne Maasik: Photos 1994–2007* in 2007.

Over the years, Pedanik has designed flyers and posters for the music event series Bashment, organised by Ringo Ringvee and Tarrvi Laamann (2000–2016) ([Image 4](#)). It was in these materials that Pedanik's geometric, staring-eyed figure – Kizoo – began to take shape. Pedanik has also worked extensively with Theatre N099 and its artistic directors, Ene-Liis Semper and Tiit Ojasoo, designing all of the theatre's visual materials from 2005 to 2018. The theatre's newspaper *Tsoon*, programme booklets and posters were predominantly black and white. For these, Pedanik created a design framework: photographs (often from rehearsals) covered the page, with centre-aligned typography in Helvetica ([Image 5](#)). Only a few special projects deviated from this format, such as the Straw Theatre project (2011) ([Image 6](#)) and the "Unified Estonia Assembly" production (2010). Pedanik also created the graphic materials for the Estonian Drama Theatre and ERSO's large-scale production of "Macbeth" (2023), directed by Semper and Ojasoo ([Image 7](#)).

Ornament

Pedanik's round-eyed, geometric figures have been described by Tõnu Kaalep as "dangerously cute",⁶ while Anu Allas has drawn parallels to Asian cinema and Japanese comics.⁷ Both note that these figures are familiar from Bashment flyers. Allas sees connections to op and pop art but also highlights their sense of playful ambiguity, irreverence and meaninglessness.⁸ Initially appearing on flyers, variations of the Kizoo figure soon found their way into other design projects, such as "Blur" (2002), a supplement to *KUNST.ee* magazine, materials for the "Hea uus heli" music festival, and the "Empty Spaces and Their Occupants" exhibition (2006), where the figure took on the sculptural form of a self-righting roly-poly toy. Kizoo also featured on the cover of Anders Härm's book *Diary of a Semionaut* (2009), David Rothenberg's CD sleeves, a publication by Terra Nova Press, and a host of N099 productions, including "Unified Estonia Assembly" (2010), "The Rise and Fall of Estonia" (2011), "Savisaar" (2014), "A Midsummer Night's Dream" (2016, in collaboration with ERSO and Eesti Kontsert), the Estonian Philharmonic Chamber Choir's performance of Rudolf Tobias' oratorio "Jonah", and the ambitious "Macbeth" (2023) project. The figure also appeared on the poster for Mart Kase's play "Estonian History" (2015) and on covers of the cultural newspaper *Sirp*.

One of the largest implementations of the Kizoo motif was in the reception area of the Estonian National Museum for the Estonia 100 centenary reception (2018). Alongside Kizoo, Pedanik has also developed and used various patterns in his designs, both in black-and-white and colour. These geometric repetitions – sometimes dizzying optical surfaces – have been applied to newspaper covers, flyers, bar counters and vinyl sleeves, either partially or as full-surface designs. Like Kizoo, these patterns are not confined to a single field or client but evolve across projects, moving freely under the designer's direction.

6 Tõnu Kaalep, "Nunnususe ähvardav hää. Martin Pedaniku golemid" – *Vikerkaar*, 2005, No 10–11, p. 81.

7 Anu Allas, "FF/REW: Ole ja Pedanik" – *Sirp*, 9 September 2005.

8 *Ibid.*

Typography

Reflecting on his 1997 redesign of *Sirp*, the cultural newspaper, Pedanik admits that at the time, he knew nothing about typography. The layout was shaped by his aesthetic vision, and over time, it evolved under the hands of other designers.⁹ Years later, in 2021, graphic designer Ivar Sakk noted in a review of the Haapsalu Graphic Design Festival that Pedanik's signature use of Helvetica – familiar from N099 posters – had become worn out, suggesting that the designer had “entered the jungle of typefaces with cautious curiosity.”¹⁰ Perhaps cautiously, but with increasing typographic diversity in his later works, Pedanik developed a custom display typeface, KAHN. Bold, in 2018 for a project exploring the legacy of Estonian-born American architect Louis Kahn. The typeface remains a prototype that Pedanik continues to refine, using it primarily for publications and exhibition materials related to Kahn (Image 8).

Pedanik has stated that he always seeks generalisation and abstraction in his work, aiming to create strong compositions with minimalist means. His designs – various elements and characters – are striking yet ambiguous, captivating yet non-literal. His posters function as artworks in urban space: they may not provide a direct depiction of a theatre production or an oratorio, but their powerful imagery lingers in the mind.

Martin Pedanik (b. 1974) is a freelance graphic designer working primarily in the cultural sphere. He graduated from the Estonian Academy of Arts with a degree in graphic art in 1997, the same year he founded the design studio Labor, which remains active today. His early collaborators included the Soros Center for Contemporary Arts Estonia, the Hansapank Gallery and Solness Architectural Publishers. In 2004, Pedanik was part of the design team for the *thinkingforward* publication and materials for the Dutch EU Presidency's cultural programme. He served as N099 Theatre's graphic designer throughout the company's entire existence (2005–2018). A recurring motif in Pedanik's work is the evolving image that the designer refers to as Kizoo. First appearing on Bashment music event flyers (2000–2016), Kizoo has since featured in various design projects. Since 2007, Pedanik has worked extensively with photographer Arne Maasik. He has designed materials for philosopher and musician David Rothenberg's projects, collaborated with architect Kalle Vellevoog, and participated in the Venice Architecture Biennale with “100 HOUSES” (2010) and “Square! Positively Shrinking” (2021). In the art world, Pedanik has designed many projects for curator Anders Härm. One of his most significant large-scale works in recent years was the graphic design for the Estonian Memorial to the Victims of Communism (2018). Pedanik's posters have been featured in local and international group exhibitions. In 2006, he received the Visual and Applied Arts Endowment Annual Award for his graphic work for N099 Theatre and Bashment club visuals. In 2008, the New York-based platform All About Jazz recognised his cover design for David Rothenberg's album *Whale Music*. His posters have frequently been among the top selections at the Haapsalu Graphic Design Festival, and in 2019, he was awarded at the Draama Theatre Festival for a N099 Theatre poster. Pedanik has designed materials for Estonian projects researching Louis Kahn, as well as for Tallinn TV Tower, the Estonian Philharmonic Chamber Choir, the Contemporary Art Museum of Estonia, Tallinn Art Hall, the Art Museum of Estonia, the Estonian Ministry of Culture, the Estonian Museum of Applied Art and Design, and publications such as *Sirp*, *KUNST.ee*, and *Ehituskunst*.

9 Conversation with Martin Pedanik.

10 Ivar Sakk, “Vana hea plakat elab” – *Sirp*, 18 June 2021.

